

Tanulmányúton a Küküllő-menti szórványvidéken

A Kántor-Tanítóképző Főiskolán hosszú évek óta hagyomány, hogy a zárthelyi oktatás mellett hivatásra felkészítő tanulmányutakat, táborokat szervezünk. Az idén a húsvét előtti tanulmányúton a székelyföldi tömbmagyar vidékekkel, nyelvjárással, népművészettel, történelemmel ismerkedtek diákjaink. Az elmúlt napokban újabb, adventi *Népismereti- és egyházzolgálati* tanulmányútra került sor. A mostani tanulmányút célja a Dél-Erdély-i – Dicsőszentmárton, Medgyes és Balázsfalva környéki – szórványmagarság megismerése-megismertetése és a szolgáló életre való felkészítés-felkészülés volt.

A három napos tanulmányút során felkerestük a balázstelki, alsókarácsonyfalvi és búzásbocsárdi református, a szőkefalvi és türi római katolikus gyülekezeteket. A református templomokban ígét hirdetett Gál József tagozatvezető lelkész és Berekméri Csilla lelkész tanárnő, a türi római katolikus templomban kántori szolgálatot végeztek a római katolikus diákjaink. Ezen kívül felkerestük az Árpád-kori dicsőszentmártoni unitárius templomot, a küküllővári és bonyhai református templomot, a medgyesi evangélikus (szász) templomot, az erzsébetvárosi örmény katolikus templomot, és az egykori dicsőszentmártoni zsinagógát, amelyet most magyar kulturális központként használnak.

Barabás László projektvezető rövid előadásokban ismertette a felkeresett vidékek (kis-Küküllő mente, Szászföld, Balázsfalva környéke) helytörténetét, néprajzi sajátosságait, épített örökségét, a „kastélyok földjét” (a bonyhai és bethlenszentmiklósi Bethlen kastély, a héderfájai felújítás alatt álló Barlabássy kastély). A helyi felkért lelképásztorok és más értelmiségiek bevonásával, konkrét adatok segítségével érzékletes kép bontakozott ki a vidékek fogyó magarságáról, etnikai visszaszorulásunkról, az anyanyelv helyzetéről, a felekezeti viszonyokról, és végső soron a magyar megmaradás esélyeiről. Szomorúan tapasztaltuk, hogy a Küküllők alsó folyása mentén megállíthatatlan a magyar lelkek fogyása; egyrészt a születések aránya miatt (pl. Bonyhán, a községközpontban 2011-ben egyetlen magyar gyermek sem született, három román és negyven roma újszülöttel gyarapodott a település), másrészt az önkéntes nyelvi és felekezeti identitásváltás miatt.

Épített örökségünk, az egykori kastélyok állapota vegyes érzésekkel töltött el. Héderfáján Barlabássy Lénárd egykori erdélyi alvajda kastélyát nemrégiben visszaváltotta az egyik leszármazott, és elkezdte a korhű felújítását, amelynek eredményei máris látszanak; a szomszédos bonyhai Bethlen kastélyt az örökösök, az erdélyi református egyházkerületnek adományozták, de nagyobb összefogásra, európai segítségre lenne szükség, hogy elnyerje méltó rendeltetését; a küküllővári Haller kastély jó állapotban van ugyan (magánkézben), csak éppen nem látogatható; legszomorúbb a Bethlen Miklós erdélyi kancellár építette európai rangú reneszánsz kastély sorsa, amely, ha továbbra sem törődünk vele, hamarosan összeomlik.

A résztvevő főiskolai hallgatók érdeklődéssel és nagy beleéléssel vettek részt a nem mindennapi testi-lelki erőpróbát jelentő tanulmányúton. Szemmel láthatóan megérintette őket a látott-hallott valóság. Egyházi énekekből és versekből álló adventi műsort mutattunk be a felkeresett települések gyülekezeti alkalmain, amelyben az adventi várakozás motívumát harmonikusan egészítette ki a „templom és iskola”, az anyanyelven megvallható hit, és a magyar kultúra megőrzésének gondolata.

A templom és iskola közül Balázstelkén, Türben, Küküllőváron és lassan másutt is már csak az előbbi a magyar nyelv hajléka. Magyar óvoda és iskola hiányában a lelkészekre és papnékra hárul az anyanyelvi műveltség átadásának gondja is. Iskolát és ifjúsági termet építenek a templom mellé Búzásbocsárdon Boros László tiszteletes úrék, Türben Kémenes Lóránt római katolikus lelkész megálmodta és megvalósította a templom melletti „magyar házat”. Jól tudják, ahol nincs magyar iskola, ott elsorvad az anyanyelv, és az identitásváltás hamarosan bekövetkezik.

Az anyanyelvi oktatás magas színvonalú művelésének élményében volt részünk Dicsőszentmártonban a Traian Általános Iskola előkészítő és első osztályában, és diákjaink megismerkedhettek a magyar tagozat tanítónőivel: Pál Irénnel és Molnár Margittal, valamint Fodor Sándor József aligazgatóval, aki Molnár Margittal együtt főiskolánk egykori végzettje. Jó volt tapasztalni, hogy a magyar pedagógusok kiváló szakmai munkája nagy megbecsülésnek örvend az egész városban.

De nemcsak Dicsőszentmártonban találkoztunk főiskolánk egykori végzettjeivel. A tanulmányút egyik bevallott célja éppen az volt, hogy egykori végzettjeinket saját munkakörükben, szolgálatuk közben keressük fel. Balázstelkén Kiss Erika tiszteletesasszony játszott az orgonán, aki Károli okleveles református kántor, Medgyesen is főiskolánk végzettje, Vinczi Eszter a református gyülekezet kántora, Vámosgálfalván Szabó Gyula a gyülekezeti kántorság mellett két kórusnak is karnagya, a Türben szolgáló Kémenes Lóránt lelkész káplán korábban főiskolánk tanára volt, Búzásbocsárdon pedig az Aranypáva díjas népdalénekes Boros Erzsébet tiszteletesasszony a falu magyar óvónőjeként is végzi szolgálatát, Bethlenszentmiklóson Csizsér Noémi óvónő, aki a falu történeti-néprajzi értékeiről és iskolai felhasználásukról írt szakdolgozatot, Küküllőváron pedig Barabási Anna tiszteletesasszony, jelenleg levelezős kántor szakos diákunk. Jóleső érzéssel vehettük számba, hogy e Dél-Erdély-i végvárokban „példamutató vitézek” szolgálnak. Ezzel még nem soroltuk fel azokat, akik jelenleg tagozatunk diákjai erről a vidékről, ők is vannak vagy hatan.

Végül, a tanulmányúttal az is volt a célunk, hogy ez a folyamat ne szakadjon meg, minél többen ismerjék meg Főiskolánk, Egyetemünk képzési kínálatát: Dicsőszentmártonban népes középiskolás diáktábornak ajánlottuk Egyetemünk szakjait.

A tanulmányút azzal zárul, hogy az előző évekhez hasonlóan útibeszámoló elkészítésére kértük a résztvevő diákokat, a legjobbakat díjazzuk, és a főiskola honlapján megjelentetjük.

A tanulmányút megszervezéséhez és lebonyolításához az anyagi forrásokat a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. meghívásos pályázata biztosította. Köszönjük a támogatást.

Dr. Barabás László

programvezető